

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Odbor rodiny a dávkových systémů

Č. j.: 2011/41567 - 21

V Praze dne 21. července 2011

Vyřizuje: JUDr. Hejhalová, Mgr. Holaschke

Informace č. 5 dávky pěstounské péče

Nárok na dávky pěstounské péče podle zákona o státní sociální podpoře (dále jen „zákon“) je podmíněn svěřením dítěte do péče osoby na základě rozhodnutí soudu nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Jde o tyto formy svěření dítěte do péče:

- 1) Při svěření dítěte do pěstounské péče na základě rozhodnutí soudu vzniká pěstounovi nárok na dávky pěstounské péče nejdříve dnem právní moci tohoto rozhodnutí, pokud není ve výroku rozhodnutí o svěření dítěte do pěstounské péče uvedeno datum, od kdy bylo dítě svěřeno pěstounovi do pěstounské péče.

- 2) Při svěření dítěte do pěstounské péče soudem, kdy soud ve výroku rozhodnutí o svěření dítěte do pěstounské péče uvede datum, od kdy bylo dítě pěstounovi do pěstounské péče svěřeno, lze přiznat dávky pěstounské péče po nabytí právní moci rozhodnutí soudu, a to i zpětně
  - a) za dobu od data uvedeného v rozhodnutí soudu, od kterého bylo dítě pěstounovi do péče svěřeno za podmínky, že bylo o dávky pěstounské péče v období od tohoto data do právní moci rozhodnutí o pěstounské péči požádáno a osoba o dítě skutečně pečovala,
  - b) za dobu před datem uvedeným v rozhodnutí soudu, od kterého bylo dítě svěřeno pěstounovi do pěstounské péče, nejdéle však za dobu tří měsíců podle § 54 odst. 2 zákona, pokud už byl v této době podán návrh soudu na svěření nezletilého dítěte do pěstounské péče a osoba o dítě skutečně pečovala.

3) Dávky pěstounské péče náleží osobě, která má zájem stát se pěstounem a které bylo dítě dočasně svěřeno rozhodnutím orgánu sociálně-právní ochrany dětí do péče, a to ode dne právní moci uvedeného rozhodnutí tohoto orgánu (§ 45b odst. 2 zákona o rodině) na základě podané žádosti o uvedené dávky. Pokud

a) není do tří měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí zahájeno řízení o svěřeni dítěte do pěstounské péče, rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem, pozbude právní účinky a na základě toho nárok na dávky pěstounské péče zaniká. Dávky pěstounské péče náleží ode dne podání žádosti o dávky pěstounské péče do dne, ve kterém pozbude toto rozhodnutí právní účinnost,

b) je do tří měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí zahájeno řízení o svěřeni dítěte do pěstounské péče, nárok na dávky pěstounské péče trvá ode dne právní moci rozhodnutí orgánu sociálně-právní ochrany dětí a podání žádosti o dávky pěstounské péče; stane-li se osoba pěstounem, nárok na dávky trvá a dávky plynule náleží,

c) bylo požádáno o dávky pěstounské péče v případech uvedených v bodech a) a b) až po právní moci rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem, lze přiznat dávky pěstounské péče zpětně za dobu nejdéle tří měsíců po právní moci uvedeného rozhodnutí, jsou-li v této době splněny podmínky pro jejich přiznání.

4) Dávky pěstounské péče náleží

a) osobě, která je poručníkem dítěte, a to od právní moci soudního rozhodnutí o ustanovení této osoby poručníkem dítěte, není-li stanoveno jinak v písm. b),

b) osobě, která má v osobní péči dítě, k němuž nemá vyživovací povinnost, a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o ustanovení této osoby poručníkem dítěte. Dávky pěstounské péče pak náleží ode dne podání žádosti o tyto dávky po zahájení soudního řízení o ustanovení osoby poručníkem do právní moci tohoto rozhodnutí. Poté pak plynule navazuje tento nárok na dávky pěstounské péče v období po ustanovení této osoby poručníkem dítěte. V případě, že před podáním žádosti o dávky

pěstounské péče soudní řízení o ustanovení poručníka probíhalo, lze přiznat dávky pěstounské péče v rámci § 54 odst. 2 zákona zpětně při splnění ostatních stanovených podmínek pro nárok na dávky pěstounské péče.

5) Dávky pěstounské péče náleží osobě, které bylo

- a) dítě svěřeno do péče předběžným opatřením soudu podle § 76a odst. 1 věty první občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“), a to po dobu jednoho měsíce od jeho vykonatelnosti a dále po dobu trvání tohoto předběžného opatření, pokud bylo soudem v této době rozhodnuto o prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 76a odst. 4 OSŘ a zároveň byl soudu podán návrh na svěřeni nezletilého dítěte do pěstounské péče nebo bylo u soudu zahájeno řízení o ustanovení této osoby poručníkem dítěte (viz bod 4 písm. b) této informace),
- b) dítě svěřeno předběžným opatřením soudu do pěstounské péče na přechodnou dobu podle § 76a odst. 1 věty třetí OSŘ, a to po dobu tří měsíců od jeho vykonatelnosti, včetně prodloužení této doby v souladu s OSŘ (§ 76a odst. 4), a poté jen jestliže byl podán návrh na zahájení řízení ve věci samé (svěření dítěte do pěstounské péče),
- c) dítě svěřeno předběžným opatřením soudu podle § 76 odst. 1 OSŘ, a to po dobu trvání tohoto předběžného opatření, pokud do jednoho měsíce od vykonatelnosti předběžného opatření soudu byl podán soudu návrh na svěřeni dítěte do pěstounské péče této osoby nebo bylo u soudu zahájeno řízení o ustanovení této osoby poručníkem dítěte,
- d) dítě svěřeno předběžným opatřením soudu podle § 102 odst. 1 OSŘ, které soud nařídil v průběhu řízení o svěřeni dítěte do pěstounské péče této osoby, a to po dobu trvání tohoto předběžného opatření (zpravidla do právní moci rozsudku soudu o návrhu na svěřeni dítěte do pěstounské péče).

O podání žádostí o dávky pěstounské péče a zpětné přiznání dávek pěstounské péče podle § 54 odst. 2 zákona platí to, co se výše uvádí.

Komentář: Dítě může být dočasně svěřeno do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem, nejen na základě tzv. „rychlého“ předběžného opatření soudu podle § 76a odst. 1 OSŘ, které soud nařizuje na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí v situaci bezprostředního ohrožení života nebo příznivého vývoje dítěte, ale zejména rovněž na základě předběžného opatření soudu podle § 76 odst. 1 písm. b) OSŘ, které soud může nařídit na návrh účastníka řízení nebo i bez návrhu před zahájením řízení ve věci samé, anebo na základě předběžného opatření soudu podle § 102 OSŘ, kterým soud zatímně upravuje poměry účastníků v rámci probíhajícího řízení ve věci samé. Soud může těmito předběžnými opatřeními svěřit dítě do předpěstounské péče především v těch případech, ve kterých nejsou splněny zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí OSPOD o svěřením dítěte do předpěstounské péče podle § 45b odst. 2 zákona o rodině a § 19 odst. 1 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. (dítě se nenachází z rozhodnutí soudu v ústavním zařízení nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nelze zajistit souhlas rodičů k předpěstounské péči) a zároveň neexistují ani předpoklady pro řešení situace dítěte prostřednictvím tzv. „rychlého“ předběžného opatření soudu podle § 76a odst. 1 OSŘ.

Předběžné opatření soudu podle § 76 odst. 1 OSŘ a podle § 102 odst. 1 OSŘ je vykonatelné doručením účastníkům řízení a trvá zpravidla až do pravomocného skončení řízení ve věci samé (tj. do pravomocného skončení řízení o svěřením dítěte do pěstounské péče), pokud soud nezruší předběžné opatření již dříve, jelikož pominuly důvody pro jeho nařízení.

Nárok na dávky pěstounské péče vzniká vždy na základě rozhodnutí příslušného orgánu, tj. soudu nebo orgánu sociálně právní ochrany dětí a podáním žádosti o jednotlivé dávky. V případě splnění podmínek nároku na jednotlivé dávky lze opakovanou dávku přiznat nejvýše 3 měsíce zpětně podle § 54 odst. 2 zákona, jednorázovou dávku nejvýše rok zpětně podle § 54 odst. 3 zákona.

PhDr. Miloslav Macela, v. r.
ředitel odboru rodiny a dávkových systémů